מחושך לאור

במשך שנים חיו בני משפחת גבע בבית חשוך וצפוף, שלא תוכנן לפי טעמם ולא התאים לאורח חייהם. אחרי הרבה היסוסים הם שכרו את שירותיה של האדריכלית אורנה גורביץ', שהפכה את הבית הקודר למקום מואר ומרווח, שעונה בדיוק על צרכי דייריו. גבירותי ורבותי – מהפך!

רוני כספי
צילומים: **אבי לוין**

הסלון והמטבח. אל החלונות התייחסו
כאלמנט עיצובי ממדרגה ראשונה

פינת הטלוויזיה והכניסה. רהיטים רבים הוחלפו בנישות בנויות

"זה. זה בדיוק היה החלום שלי".
(נעמי גבע לא מהססת שברירי שנייה בתשובה לשאלה: "איך דמיינת את הבית לפני השיפוץ?")

ביתה של משפחת גבע באמת נראה כמו חלום: כל כך מוצלחים ומדויקים החלונות שפונים לגינה, כל כך יפה חיה לה הרצפה עם הקירות ועם המעקה, כל כך נוח לשידות בנישות שלהן. הבית מתוכנן בצורה כה נכונה, עד שקשה להאמין שהמקום נראה אי פעם אחרת.
למרבה המזל **אורנה גורביץ'**, מעצבת הפנים שהייתה אחראית על שיפוץ הבית, תיעדה אותו רגע לפני תחילת העבודה, כך שאין ברירה אלא להודות שהבית עבר שינוי מהותי.
בתמונות מלפני השיפוץ רואים מעט חלונות קטנים (מפתיע ביותר, בהתחשב בעובדה שבחוץ יש גינה, לא שכנים), שפע של רהיטים כהים בסגנון כפרי, המון המון חפצים, ושימוש נדיב ביותר בצבע חום. כל אלה יצרו בית אפלולי, צפוף וכבד, כמעט קודר. כשמרימים את הראש מהתמונות אל הבית המשופץ, שכולו אור, חלל ובהירות נעימה, אין ברירה אלא להכריז, בנאלי ככל שישמע הדבר: גבירותיי ורבותיי, מהפך!

טראומה מבנייה

הבית של **נעמי** ו**אבישי גבע**, היא פסיכולוגית קלינית ושיקומית והוא מהנדס, נמצא באבן יהודה. לבני הזוג שני ילדים: הבן ארנון הוא חייל והבת הצעירה, נטע, היא תלמידה. הבת הבכורה, הילה, נהרגה בתאונת דרכים לפני כמה שנים.
נעמי ואבישי בנו את הבית בשנת 1979, יחד עם אחיה של נעמי. שתי המשפחות קנו מגרש והקימו בית דו-משפחתי בתקציב משותף, אך מוגבל, בגללו נבחרה תוכנית הבית מתוך כמה אופציות שהוצעו להם במעין קטלוג של דירות. "הייתי בת 28, עם תינוקת בת שנה", נזכרת נעמי, "עד אז גרתי בדירות, ולא הבנתי כלום בלבנות בית". לא נעשה שום ניסיון להתאים את הבית לדיריו, או לחייהם, ואת התוכנית הסופית ראתה נעמי, למיטב זיכרונה, בערב שלפני ההגשה לרשויות. אחרי שלב התכנון המפוקפק הגיע שלב הביצוע - שהיה בעייתי לא פחות: הבנייה לא עברה היטב וכללה נטישה של חלק מבעלי המקצוע. מאז שהבית נבנה כמעט לא נערכו בו שינויים, למעט הרחבה של שני חדרים בקומה התחתונה. גם תוספת זו לא עברה לגמרי בשלום: בעלי המקצוע לא עשו מלאכתם נאמנה, ושלושת החורפים שלאחר הבנייה היו מלווים הצפות, עקב היעדר איטום מתאים. "בקיצור, הייתה לשנינו, גם לי וגם לאבישי, טראומה רצינית מבנייה", מסבירה נעמי, "לכן לקח לנו המון זמן להתחיל לשפץ. אבל בגלל זה גם החלטנו הפעם לא לוותר על כלום, ובסופו של דבר זאת היתה חוויה מתקנת". ההתלבטויות היו רבות, אבל בסופו של דבר, הכהות המדכאת של הבית, ובעיקר העובדה שהכל התחיל להתפרק מזקנה, הכריעה את הכף, והתגבשה ההחלטה הסופית לשפץ. נותר רק לחפש אדריכל.

כיור ושמו תשוקה

"ראיתי המון אדריכלי פנים וכבר התחלתי להתייאש", מספרת נעמי. "ואז באה אורנה, והכימיה הייתה מיידית". שתיהן מגדירות את היחסים ביניהן כאהבה ממבט ראשון. נעמי: "מהרגע שנפגשנו היה לי ברור

נעמי התאהבה בכיור, אותו פגשה באחד מאולמות התצוגה ונהגה לבקר אותו באופן קבוע, עד שלבסוף הצליחה לשכנע את אורנה בנחיצותו הרבה (מה גם שהוא נמכר במבצע). הנ"ל הובל אחר כבוד אל בית גבע, וסביבו תוכננו שירותי אורחים יפים להפליא

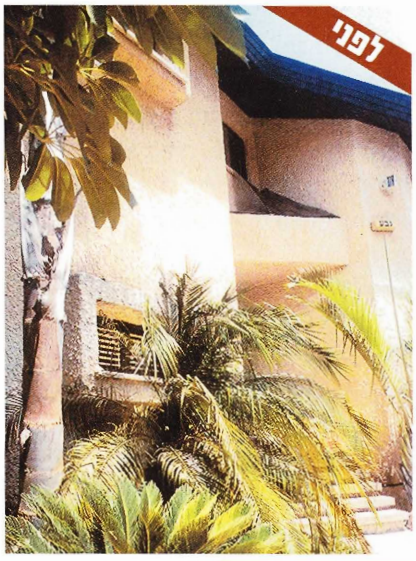

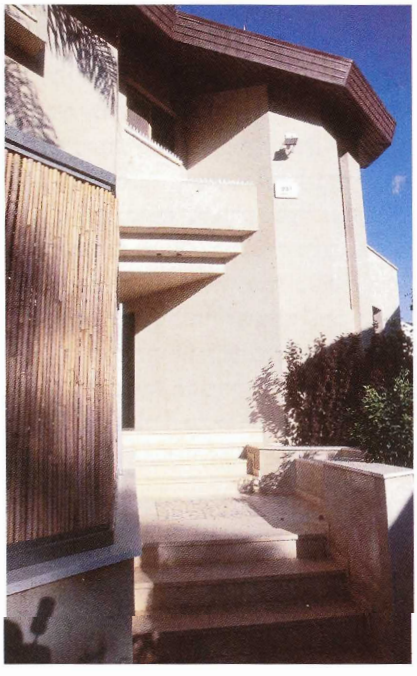

משמאל: המטבח. למעלה: הכניסה לבית. הדיירים קוראים לה "הפיאצה"

שנעבוד איתה – בלי הצעת מחיר, בלי לראות עבודות, בלי כלום". אורנה: "את מבינה איזה תיק נופל עליך כשבא אליך לקוח אם גישה כזאת?" תוצאת היחסים המצוינים ניכרות עד היום – השתיים חברות טובות, ששמחות לנצל את הפגישה לדיון מעמיק בסוגיית מיקומם על המדף של פסלוני הכבשים שאך זה ניקנו. הבנייה עצמה, הן מעידות, הייתה תענוג לשתיהן, תהליך כיפי שבו כל מי שנרתם לפרויקט מצא עצמו נשאב לתוכו ונותן בשמחה את הנשמה כדי להגיע לתוצאות.

הן מגוללות בהנאה רבה את הרפתקאותיהן במערב הפרוע של העיצוב; שתי גברות נכבדות בלי שום אלוהים, מסתובבות בין חנויות מטבחים וכלים סניטריים ומשגעות את המוכרים להנאת כל הנוגעים בעניין – כולל, כמובן, המוכרים עצמם. שיאו של מסע התכנון והקניות העליז היה רכישת כיור שירותי האורחים, יצירת מופת קטנה שהיוותה חריגה גמורה אך נחוצה לחלוטין מהתקציב. נעמי התאהבה בו באחד מאולמות התצוגה ונהגה לבקר אותו באופן קבוע, עד שלבסוף הצליחה לשכנע את אורנה בנחיצותו הרבה (מה גם שהוא נמכר במבצע). הנ"ל הובל אחר כבוד אל בית גבע, וסביבו תוכננו שירותי אורחים יפים להפליא. על כן, אם תתארחו בבית גבע אל לכם לומר "אפרוש לי לרגע לפדר את אפי", אלא "אקפוץ לדקה לדרוש בשלום הכיור". מדובר באתר מומלץ.

למרות כל האמור לעיל, הכיור – מקסים ככל שיהיה – בהחלט אינו גולת הכותרת של הבית. קצת קשה להגדיר מה כן: החלל, ללא ספק, אבל גם החלונות והתאורה, בין אם מדובר באור הטבעי שמציף את הבית בשעות היום, או בתאורה המלאכותית המוקפדת והלא שגרתית. הבית עובד לא רק ברמת המילים הגבוהות, החביבות כל כך על אדריכלים (וגם, <<

חדר הרחצה. גדול ומרווח

אם להיות כנים, על כתבי מגזיני עיצוב). זהו בית שנבנה סביב חיי היום יום של דייריו ומתרגם אחד לאחד את הצרכים הפונקציונליים שלהם לפרטים. "אורנה לקחה את כל מה שרציתי ולא ידעתי איך להגדיר והעבירה אותו למישור החזותי", אומרת נעמי, "וגם הצילה אותי בדרך מהמון טעויות".

מעט חומרים, הרבה חלונות

השינויים שהיו חייבים להיעשות בקומה הראשונה היו כמעט ברורים מאליהם, מספרת אורנה. הקומה הורחבה מעט וכוללת היום חלל פתוח שבו הכניסה, הסלון, פינת האוכל והמטבח. המיזוג עובר בתעלות צדדיות, כך שאין הנמכות בשום מקום בחלל. בקיר המערבי של הסלון נפתחו חלונות גדולים, שאחד מהם משמש גם כדלת יציאה אל הגינה. כמו כל החלונות בבית, ממוסגרים גם חלונות אלה באלומיניום בלגי. בקיר הסמוך, הצפוני, נסגר חלון והפך לנישה שבתוכה תמונה, ובמקומו נפערו חלונות מאורכים הנמשכים מהרצפה ועד לתקרה. כיוון שהיה ברור מלכתחילה שעל החלונות לא יהיו וילונות, היחס אליהם היה כאל אלמנט עיצובי ממדרגה ראשונה, וכל פתח וחלוקה נמדדו ונשקלו בקפידה רבה עד להחלטה הסופית.

הגידול הפיזי הממשי בחלל היה אמנם קטן מאד, אבל התחושה היא של חלל נקי, פתוח ומאוורר. מלבד התוכנית הזורמת וריבוי החלונות תורם לכך גם שימוש במגוון מצומצם של חומרים טבעיים – אבן, ברזל ועץ. רבים מהרהיטים הוחלפו בנישות בנויות – ליד הטלוויזיה, למשל, שוכנת נישה מיוחדת ובה מדפי זכוכית עליהם שוכנים המערכת ואוסף הדיסקים הקלאסיים הנרחב של בעלי הבית. הריצוף הוא מאבני חלילה בהירות וגדולות (שמחפות גם את הכניסה לבית ואת חדרי האמבטיה) והריהוט המועט הוא בגוונים בהירים. שידות עץ עתיקות וכבדות, שריד מהגלגול הקודם של הבית, מוסגרו בנישות, שמנטרלות את אווירת הנכאים שדומה שהן השרו בסביבה הכפרית-חומה. עץ בגוון דומה מופיע גם במעקות.

כיוון שנעמי היא חובבת בישול, המטבח תוכנן כך שיהיה ייצוגי, אבל גם פונקציונלי. במרכזו אי בישול ואחסון ענק, הכולל כיריים וכיור נוסף, והארונות בנויים כך שהכל נמצא בהישג יד, בלי משטחים גבוהים שאין אפשרות להגיע אליהם ללא סולם. בצד יש פינת ישיבה קטנה,

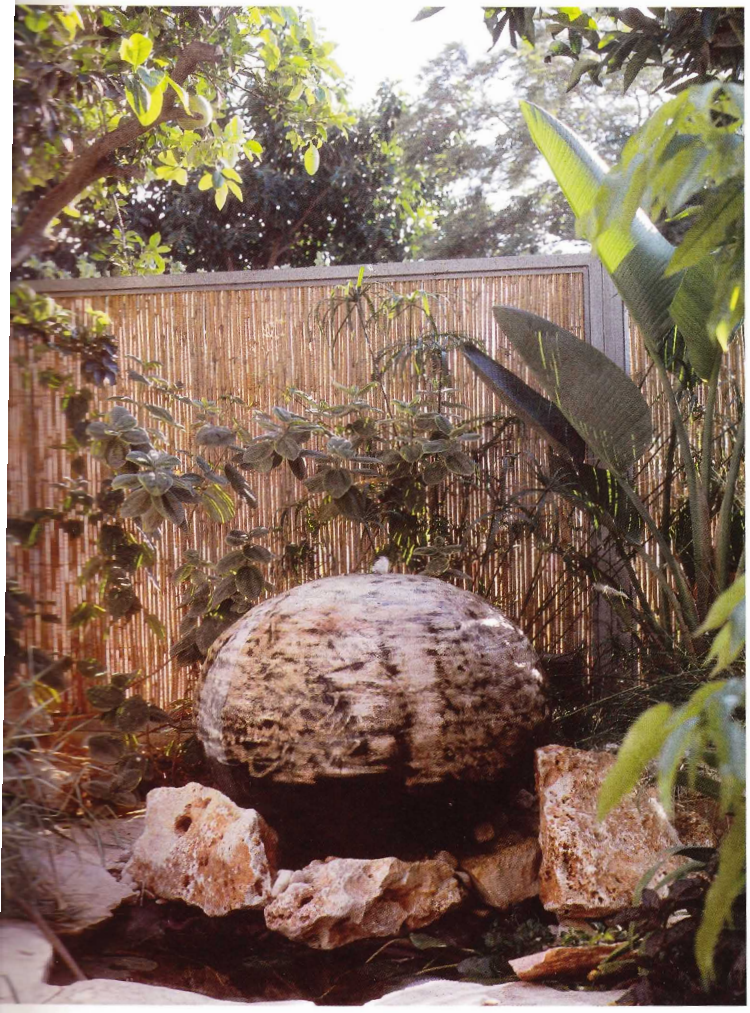

מימין: דלת הכניסה. משמאל: בכניסה לבית שוכנת מזרקה מאבן עגולה

מנה אפשר לצפות בטלוויזיה ולאורך הקיר תלויות צלחות משטרות, עבודות של הילה.

כבוד לאמבטיה

בקומת המגורים היו פעם שלושה חדרי שינה, אבל עם השנים נדדו חדרי הילדים למחוזות אחרים: נטע, הצעירה, גרה כיום ביחידה בקומה הראשונה, וארנון – בקומה השלישית. לצד החדרים הנטושים, נשארו בקומה גם חדר ארונות קטן ולא שימושי וחדר רחצה גדול מדי, שכלל אמבטיה שהפכה לא נחוצה אחרי שהילדים גדלו. אורנה תכננה מחדש את הקומה והפכה אותה ליחידת הורים, הכוללת חדר שינה, אמבטיה, חדר ארונות וחדר עבודה. בזכות תכנון חכם אפשר לעבור בין החדרים בלי לצאת למסדרון החיצוני, החשוף לסלון.

כמו בקומה הראשונה, גם בחדר ההורים הוכנסו חלק מהרהיטים לתוך נישות, כדי לפתוח את החלל. בתכנון חדר הרחצה שצמוד לחדר ההורים הושקעה הרבה מחשבה – כפי שוודאי הבנתם מסיפור הכיור, אמבטיות וכלים סניטריים הם כנראה חולשה אצל נעמי. "הישראלים נוהגים לבנות בתים גדולים עם אמבטיות קטנות", היא פורשת את משנתה הסדורה בתחום. "חשבנו הרבה על הזמן שאנו מבלים באזורים שונים של הבית, והגענו למסקנה שאנחנו רואים את האמבטיה כמקום מרכזי. לכן בנינו אותה גדולה ומרווחת, עם ראי גדול ומקלחת עם ג'קוזי".

מצדו השני של חדר השינה נמצא חדר הארונות, שדרכו אפשר לעבור גם אל חדר העבודה. מלבד שפע מקום אחסון וקרש גיהוץ הוא מציע חידוש מהפכני: ארונות נפרדים לבני הזוג. חסל סדר ה"של מי הגרביים האלה?", שלא לדבר על "כמה מקום הנעליים שלך תופסות!" ו"אולי תסדרי את הארון סוף סוף?"

השינוי שעבר על הבית ניכר גם בחוץ. הדרך אל הבית, שבעבר הייתה חשופה, גודרה כדי לאפשר פרטיות. השביל והמדרגות רוצפו באבני חלילה מכובסות ודלת הכניסה הוחלפה, כדי שתתאים לחלונות. בכניסה לבית תוכנן משטח משושה שעליו פסיפס אבן וספסל ישיבה, המכונה בעגת הבית "הפיאצה". הגינה, שכיום אפשר לראות אותה היטב מהבית, תוגברה במזרקה קטנה עשויה מאבן עגולה, ממנה מפכפך בשמחה זרם מים. שמחים גם בעלי הבית ומשפחתם, ושמחה גם האדריכלית, ובצדק. □